

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
Бааджи Наталія Пилипівна РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
Галупова Лариса Ігорівна ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
Ennan Ruslan LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
Кирилюк Алла Володимирівна ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
Кравченко Олександр Миколайович КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
Бугаєць Альона Сергіївна РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
Височин Дмитро Олександрович ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
Козир Олександр Олександрович ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
Шендрік Ірина Сергіївна ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
Будурова Ганна Миколаївна НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
Войнарівський Микола Миколайович ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
Згама Антоніна Олександрівна ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
Бабалунга Олесь Михайлович МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
Велєв Іван Іванович ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
Зарічанський Григорій Віталійович СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
Ковалевич Ігор Ігорович ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
Кубрак Гліб Олегович МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
Ляховецький Олександр Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
Попович Павло Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право : прийнятий Дипломат. конф. 20.12.1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770
3. Europe Terms of Use. *OpenAI Terms of Use*. URL: <https://openai.com/policies/terms-of-use>
4. Terms of Service. *Midjourney platform Terms of Service*. URL: <https://docs.midjourney.com/docs/terms-of-service>
5. AI Output: International Thoughts on Patent and Copyright Protection (Part 1: Copyright). *Freshfields Bruckhaus Deringer*. URL: <https://technologyquotient.freshfields.com/post/102j0b1/ai-output-international-thoughts-on-patent-and-copyright-protection-part-1-cop#page=1>.
6. Second Request for Reconsideration for Refusal to Register Théâtre D'opéra Spatial (SR#1-11743923581; Correspondence ID: 1-5T5320R). URL: <https://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Dopera-Spatial.pdf>
7. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

Ключові слова: авторське право, твір, штучний інтелект (ШІ), комп'ютерна програма, автор, суб'єкт авторського права.

Keywords: copyright, work, artificial intelligence (AI), computer program, author, copyright holder.

Шендрик Ірина Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції*

ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

Останніми роками у зв'язку із стрімким розвитком інформаційно-телекомунікаційного сектору, сфери послуг та реклами, значного поширення у комерції набуває використання різноманітних частин творів. Адже оригінальні елементи композиції у лаконічній формі здатні відображати зміст твору і, як наслідок, встановлювати асоціативний зв'язок між чуттєво-конкретним сприйняттям споживачем товару, послуги або іншого об'єкту асоціації із сформованим у пам'яті споживача уявленням про прочитаний/побачений твір. Саме тому, ми можемо часто спостерігати використання суб'єктами господарювання у рекламних відеороликах, на етикетках продукції, банерах, плакатах, у брендових «колабораціях» відомих персонажів, назв, образів, стилів і висловів, запозичених з відомих композицій.

Водночас, не дивлячись на зростаючу популярність застосування на практико-прикладному рівні частин творів, авторським законодавством не передбачено механізму їх правової охорони через брак адаптивності таких норм та їх невідповідності реальному стану суспільних відносин. Більш того, щодо окремих різновидів частин твору навіть на рівні судової та/або адміністративної практики не вироблено єдиної дефініції та не передбачено конкретного способу їх правового захисту. Одним із вказаних об'єктів авторського права є так званий «художній образ», котрий неодноразово згадується у положеннях нової редакції Закону України «Про авторське право та суміжні права» від 01.12.2022 року [1]. Однак, будь-якого конкретного визначення, розкриття змісту та характерних ознак поняття «художній образ» нормативно-правові акти у сфері інтелектуальної власності не містять. Саме тому, актуальним залишається питання визначення змісту художнього образу як об'єкту авторських прав.

Так, у межах доктринального поля охороноздатність та сутність художнього образу зазвичай пов'язують із охороною прав на частину твору. Наприклад, Пилученко Д. В., досліджуючи особливості правового статусу сценічного образу як об'єкту авторських прав, зазначала, що образ є поняттям вужчим ніж персонаж твору та навіть може виступати як елемент остан-

нього [2, с. 4]. Сценічний образ відображає характерні риси персонажу твору, підкреслюючи його індивідуальність, унікальність та впізнаваність; а також виконує функцію безпосереднього впливу на почуття людини (глядача). Подібної позиції дотримується також і Верховний Суд, котрий у постанові від 08 травня 2018 року (справа № 369/9557/15-ц) хоча і визнав, що персонаж твору та сценічний образ є окремими об'єктами інтелектуальної власності, проте фактично ототожнив авторські права на жіночий персонаж «Верка Сердючка» із правами на сценічний образ Андрія Данилка, та, відповідно, визнав взаємообумовленість їх охорони [3].

На нашу думку, слід погодитись із наведеною вище доктринальною позицією та висновками ВС в частині того, що художній образ дійсно відрізняється від інших частин твору збагаченою емоційно-експресивною формою, наділений індивідуальними рисами, символічним підтекстом та першочергово має посткомпозиційну природу – покращити сприйняття споживачем змісту твору. Художній образ не впливає на сюжет, зазвичай безпосередньо не відображає ідею чи тему твору, а лише посилює ефект інших, визначених автором як більш важливих, частин композиції, найчастіше – персонажів. Лише в деяких випадках, коли автор ставить за мету створення усієї композиції викликати у реципієнта певні почуття або емоції, художній образ «виходить на перший план», виконуючи роль системоутворюючого елементу у творі. Наприклад, імпресіоністичні композиції мистецтва та літератури, в яких викликати певні відчуття у глядача/читача є основним задумом автора і змістом його твору.

Водночас, ми не можемо погодитись, що функція художнього образу у творі зводиться до підсилення репрезентації виключно персонажів твору. Вказаний об'єкт авторського права може відображати характерні риси й інших частин композиції або безпосередньо усього твору. Саме оригінальні деталі недалекого майбутнього, відображені у кінофільмі режисера Рідлі Скотта «Blade Runner» 1981 року, як-от: футуристичний одяг персонажів, їх поведінка, стиль життя, вигляд міст та інших населених пунктів, об'єктів інфраструктури, соціальних зв'язків – передав читачам один із основних задумів композиції – занепад людської культури на тлі технологічного прогресу в комп'ютерну епоху. Тобто, художній образ здатний передавати ідею, тему та увесь зміст твору на рівні із сюжетом та іншими ключовими елементами композиції.

Список використаних джерел

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 03.04.2024).
2. Пилюченко Д. В. Сценічний образ у театрі як об'єкт авторського права. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. URL: <https://doi.org/10.33731/62023.293213> (дата звернення: 03.04.2024).
3. Постанова Верховного Суду від 08.05.2018 року у справі № 369/9557/15-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/55438350> (дата звернення: 12.03.2024).

Ключові слова: художній образ, частина твору, сценічний образ, авторське право, персонаж.

Keywords: artistic image, part of a work, stage image, copyright, character.